

New International Encounter NIE

Prihajamo od zelo, zelo daleč

Kazinska dvorana SNG Maribor, 15. 10. 2018 ob 17.00 in 16. 10. ob 11.00 (FBS, Mlado gledališče)

Predstava z izvirnim naslovom *We Come from Far, Far Away*, umeščena v jurto, uporablja elemente pripovedovalstva, senčnega in predmetnega gledališča, komedije, klovnade in koncerta. Izhaja iz dokumentarnega gradiva, ki so ga ustvarjalci skozi pogovore in delavnice zbrali v prehodnem centru Hvalstad blizu Osla za otroke v starosti 13–18 let s statusom prosilcev za azil. Večinoma prihajajo iz Afganistana in Sirije in pot do Norveške so opravili brez spremstva odraslih sorodnikov. Njihove zgodbe so zapletene in osupljive, a kljub temu so polni radosti in upanja. Konkretno zgodbe so v predstavi nadgrajene v univerzalno sporočilo o upanju, preživetju in volji.

Predstava nas je prevzela, ker temelji na osebni zgodbi in učinkovito uporablja izvirna uprizoritvena sredstva – na videz preproste, vsakdanje predmete v kombinaciji z iskreno igro in živo glasbo. Ves čas smo čutili, da smo del zgodbe, da smo vpleteni. Odpira temo predsodkov v odnosu do tujcev, drugih/drugačnih. V nas je sprožila globoko sočutje (predvsem zaradi vsebine) in med potekom zelo različna čustva (smeh, solze).

Davorin: »Humor je 'razbil' čustveno napetost – sicer bi samo jokali. (Sara in Janja se ne strinjata, kljub humorju se jima zgodba zdi žalostna.) Predstavo sem doživel intimno. Mogoče zato, ker sem v Gledališki šoli obravnaval to tematiko.«

Janja: »Pretresel me je prizor z jopičem. Dojemam ga kot simbol izdaje zaupanja.«

Julija opazi: »Smrt Omarja je predstavljena iz dveh perspektiv, iz osebne in medijske.«

Razbrali smo stališče, da nam je (ljudem) bolj ali manj vseeno, koliko beguncev na svoji poti umre. Predstava pa anonimne usode individualizira skozi zgodbo o dveh dečkih Abdulu in Omarju in preizkuša gledalčev odnos do teme tudi preko prikaza okoriščanja na njun račun (npr. lažni rešilni jopiči).

Tia: »To sem razbrala predvsem v prizoru, ko je Omar opisoval, kako je padel v morje.«

Davorin: »V predstavi je dobro prikazano dejstvo, zakaj begunci ne morejo biti vedno 'nevidni'. In da bi to morali razumeti.«

Janja opaža, da begunci kljub tragičnosti svojega položaja vseeno vidijo pozitivne stvari. Tia humor izpostavi kot sredstvo preseganja obrambnega mehanizma pri gledalcih.

Janja: »Omar in Abdul nista depresivna, želja po lepšem in boljšem življenju ju pelje naprej.«

Okvirna scenografija, majhna jurta, podpira bližino individualne zgodbe o dveh dečkih. Spoznali smo, skozi kaj vse sta res morala iti. Scenografija deluje intimno, sproža intimno atmosfero, ki nagovarja neposreden čustveni odziv.

Julija: »Imela sem občutek, da tudi meni dejansko zmanjkuje kisika.«

Osrednji scenski element znotraj jurte je moder šotor: barva miru, zrelosti (znak prehitrega odraščanja), zaupanje.

Opazili smo, da se predstava ogromno poigrava s svetlobo: svetloba nam je usmerjala pozornost v majhnem prostoru, podčrtavala je dramatične momente.

Močno nas je nagovoril senčni prizor, kjer je zaradi uporabe specifičnega medija krivda za smrt pripisana pojmu, ne dejanskim ljudem. Tehniko smo dojeli kot razdrtje varnega okolja. Kljub smrti Omarja pot nadaljujeta skupaj – Abdul se z Omarjem posvetuje, pogovarja, ga ščiti.

Sari se je zdelo 'oddaljeno': »Prizor smrti sem gledala 'od daleč'.«

Skozi uporabo senc (nesnovnih podob) smo si z vzpostavitvijo razdalje lažje predstavljali opustošenje in grozo v življenju. Dobro je funkcioniralo, da so kot prizorišče uporabil celoten prostor v šotoru, kar nas je močneje vpletlo v dogajanje.

Julija: »Preko senčnih podob sem si sama ustvarjala zgodbo. Bile so dovolj abstraktne, da sem morala uporabiti svojo domišljijo, da sem zgodbo sestavila.«

Posebej smo si zapomnili interaktivni prizor s policaji: lika neposredno nagovarjata gledalce, ki se na mestu odločijo, ali bodo izdali lokacijo beguncev ali ne. Ta prizor je umeščen 'na pravo mesto', ko smo že razvili visoko stopnjo sočutja z dečkoma in nikomur ni padlo na pamet, da ju izda karikiranima policistoma, ki sta ju tokrat označevali lutki. Zavedeli smo se odgovornosti za odločanje o tujih usodah.

Lutki sta reciklirani iz plastike in gume, izdelali so ju otroci (odpadki v morju : begunci v morju?) in prozorna plastika ju naredi brezsrčna. Zaznali smo povezavo – policaji so dejansko lutke v rokah države; lutki sami povesta, da ne vesta, zakaj iščeta begunce, počneta pač, kar počneta.

Kostumografija je delovala organsko, ker je vzpostavila praktični namen oblačil.

Julija: »Kostumi so me spomnili na moje otroštvo.«

Vsa glasba je izvedena v živo, kar odlično deluje v predstavljanju različnih geografskih prostorov in kultur. Bistveno je pripomogla, da smo se lažje vživeli v zgodbo, ko je 'ozvočila' kraje, kjer smo se na poti (v zgodbi) nahajali. Glasba je na nek način prevzela nalogo označevanja dogajalnega prostora, zgodbi povečala moč, postala je gradnik vsebine. Spremljala je gibanje (zaznali smo elemente gibalnega gledališča) in bila usklajena z igro igralcev.

Sara: »Lepo so bile predstavljene razlike med ljudmi v zgodbi, ki se srečujejo z begunskima dečkoma, npr.: Grk kriči na Abdula, Nmec mu pomaga pri obrnjenem časopisu.«

Predstava prikazuje tudi različne reakcije ljudi na Abdula: bolj ko potuje Abdul proti severu, lepše ga ljudje sprejemajo. Za neposrednost teh sporočil je zaslužna tudi uporaba različnih jezikov, ki sledi logiki potovanja in gradi kulturne prostore.

Janja se začudi: »Abdulu je bila najbolj grozna stvar poklicati Omarjeve starše in jim sporočiti, kaj se je zgodilo.«

Sara razume: »Šele na cilju Abdul dojame, kaj se je zgodilo.«

Davorin: »Vsi bi morali videti to predstavo, da bi razumeli begunce in ne di slepo verjeli medijem.«

Tia: »Všeč mi je prizor z vrečko, ker sem spoznala, s kako malimi stvarmi s(mo)o ljudje lahko srečni. Pa imamo ogromno stvari in si jih želimo še več. In kako pomemben je potni list – zbuja varnost in zaupanje.«

Janja: »Preveč samoumevno dojemamo stvari, npr. telefon. Predstava mi je bila tako všeč, da se mi je zdela prekratka.«

Ali je konec srečen?

Sara: »Čeprav je predstava igriva in humorna, se z žalostnim koncem zloži v tragično zgodbo.«

Povzetek

Prihajamo od zelo, zelo daleč je osebnoizpovedna predstava. Ukvarja se s solidarnostjo, izdajo in sprejemanjem drugačnosti. Preizprašuje naše predsodke skozi sprožanje empatije. Šotor nas poveže kot ljudi in ustvari intimno vzdušje. Lutke zgodbo oddaljijo, nas prisilijo, da uporabimo domišljijo in si jo sestavimo sami. Presunljivo je, da že takoj na začetku izvemo, da je Omar mrtev, in zato zgodbo spremljamo z grenkobo, tudi skozi humor. V celoti nas predstava poveže in v nas vzbudi sočutje, ki smo ga zaradi neosebnih pripovedi medijev skozi leta izgubili. Vztrajanje, premagovanje ovir, empatija, upanje, nošenje bremena (smrt prijatelja) in življenje s krivdo so pomembne teme.

Zapiski: Davorin, Sara, Janja, Julija in Tia

Mentorica: Mateja Kokol

Uredili: Larisa Javernik, Mojca Redjko